

BRANIMIR BRGLES

ANKICA ČILAŠ ŠIMPRAGA

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
Ulica Republike Austrije 16, HR-10000 Zagreb
bbrgles@ihji.hr
acilas@ihji.hr

PRILOG PROUČAVANJU OSOBNIH IMENA U 16. STOLJEĆU (NA PRIMJERU VLASTELINSTAVA SUSEDGRAD I DONJA STUBICA)

U članku će se s onomastičkoga i historiografskoga stajališta obraditi antroponimijska građa ekscerpirana iz opširnoga popisa crkvene desetine iz 1597. godine, koji se odnosi na područje sjeverno i zapadno od Medvednice u porječju Save, Krapine i Sutle. Objasniti će se povijesni kontekst u kojemu je dokument nastao te će se prikazati značajke osobnoimenskoga repertoara i struktura imenskih formula na širem brdovečkom, susedgradskom i stubičkom području. Nastojat će se utvrditi na koji se način značajke društvenih odnosa toga vremena odražavaju u strukturi imenskih formula.

1. Uvod

Premda su hrvatsku povijesnu antroponimiju dosad mnogi istraživali te su objavljeni radovi koji daju uvid u povijesni osobnoimenski repertoar i jezičnu te sociolingvističku situaciju u prošlim vremenima, još se u hrvatskoj humanistici nije pojavila cjelovita, opsežna studija koja bi prikazala stanje u svim razdobljima.¹ Hrvatskim humanističkim znanostima potrebna je cjelovita komparativ-

---

¹ Posljednjih se godina u hrvatskoj humanistici, posebice u historiografiji, pojavio velik broj članaka i nekoliko monografija čiji autori donose prijepise bogate antroponimijskim potvrdama. Izdvojiti ćemo samo neke: Skenderović (2002), Vlahov (2000), Hafizović (2001), Juran (2002–2003: 213–274), Kolak i Huzjan (2003: 171–238), Vlahov (2003), Miholović (2003: 103–117), Kaser, Grandits i Gruber (2003), Ladić i Budeč (2011: 149–189), Božić Bogović (2011: 177–194), Petrić (2011: 237–321), Frančić (2014: 137–162). Godine 2000. cijeli broj 41–42 časopisa *Vjesnik državnog arhiva u Rijeci* bio je posvećen radu na antroponimijskoj građi u župnim matičnim knjigama, primjerice, Stolac (2000: 361–368), Jašo (2000: 393–402). Godine 2009. cijeli broj 47 časopisa *Anali Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku* bio je posvećen demografskim te-

na kulturno-historijska i onomastička studija, koja bi uključila analizu povijesne antroponimijske građe iz različitih hrvatskih krajeva. U ovome članku donosimo rezultate istraživanja osobnoimenskih potvrda i imenskih formula na povijesno-susedgradskom i stubičkom području koji bi mogli biti dijelom takve sinteze. S onomastičkoga i historiografskoga stajališta obrađen je opširan popis crkvene desetine u kojemu su detaljno popisane imenske formule te drugi podatci podložnika na susedgradskome i donjostubičkome vlastelinstvu 1597. godine. Dva su glavna razloga za odabir toga arhivskog vrela. S jedne strane, to je vrelo jedinstveno po tome što pri zapisivanju poreznih obveznika popisivač nije bilježio službene antroponime u latinskome liku, kao što je u to doba bilo uobičajeno, već je u velikom broju imenskih formula zapisao njihov izvorni hrvatski lik. Usto, registar iz 1597. jedan je od najbolje sačuvanih dokumenata s toga područja te su u njemu popisana gotovo sva naselja susedgradskoga i donjostubičkoga vlastelinstva.

2. Povijesni kontekst i osnovni podatci o popisu

Kao što je rečeno, antroponomastička analiza u ovome članku temelji se na građi koju smo ekscerpitali i transkribirali iz registra crkvene desetine iz 1597. godine za područje koje se u 15., 16. i 17. stoljeću nalazilo u sklopu vlastelinstva Susedgrad i Donja Stubica, a obuhvaćalo je prostor između rijeke Sutle na zapadu i Medvednice na istoku te Save na jugu i Krapine na sjeveru.

Vrelo na kojemu se istraživanje temelji nastalo je na samome kraju 16. stoljeća, u razdoblju smirivanja napadnih vojnih operacija na istočnim granicama „ostatka ostataka” Hrvatsko-Slavonskoga Kraljevstva. Neposredno nakon Seljačke bune 1573. godine to se vlastelinstvo počinje raspadati na nekoliko manjih feudalnih posjeda, no službeno je još neko vrijeme funkcioniralo kao cjelovit feudalni posjed. U 16. je stoljeću taj prostor bio izložen veoma dinamičnim demografskim promjenama. Glavne su značajke toga procesa stalno povećanje naseljenosti i migracijska kretanja iz smjera juga i jugoistoka. Tragove tih migracijskih kretanja nalazimo i danas u govoru stanovnika toga kraja, potomaka iskonskih čakavskih ikavaca, koji su se sredinom 16. stoljeća doselili na to područje.²

Vlastelinstvo je u 16. stoljeću imalo dva središta. Susedgradska utvrda bila je središte zapadnoga (površinom većega) dijela posjeda, a Donja Stubica bila je središte drugoga, istočnijega dijela. U 16. se stoljeću povijest tih dvaju dijelova razlikuje te svaki prolazi svoj razvojni put.

---

mama i analizama podataka iz matičnih knjiga. Pritom je u svim člancima u tome broju artikuliran jedinstven model obradbe i analize građe (v. primjerice Alebić, Ipšić i Vranješ-Šoljan 2009: 63–90).

² Usp. Šojat (1973: 37–44), Zečević (1988: 217–231), Zečević (1997–1998: 357–371), Kapović (2009). Povijesni i povijesno-onomastički pregled vidi u Brgles (2010: 9–36), Brgles (2011: 1–20) te Brgles (2015: 144–148).

Godine 1597. vlastelinstvom je gospodario Ivan Ratkaj, a detaljne podatke o strukturi vlastelinstva nudi nam drugo važno sačuvano vrelo, sesionalni regist, odnosno urbar njegova posjeda (*Regestum sessionale et iurismontani portionis empticia Magnifici Domini Ioannis Rattkay in Castro Zomzed et Also Ztubica*).

U popisu koji obrađujemo nisu zabilježena davanja (što je neuobičajeno u popisima crkvene desetine jer je najvažniji razlog tih popisa bilježenje poljoprivredne proizvodnje pojedinih podložnika), ali su zapisane imenske formule svih podložnika na vlastelinstvu. Zabilježene su različite kategorije podložnika susedgradsko-stubičkoga vlastelinstva. Najčešće je riječ o kmetovima, podložnicima koji su obrađivali određeni broj oranica te se koristili livadama i sjenokošama, te želirima i kunovnjacima, čiji su podložnički posjedi bili mnogo manji (usp. Brgles 2015: 232–241).³

U prvome su dijelu registra popisana domaćinstva u 41 naselju, odnosno imenske formule kućedomaćina⁴ (1002), a u drugome dijelu popisani su vinogradi, tj. imenske formule njihovih vlasnika⁵ (1346). Valja naglasiti da je upravo vinogradarstvo bilo osnovom gospodarskoga prosperiteta u to doba, a razvoju na tome području pridonio je i pad vinogradarske proizvodnje u dotad konkurentskim vinorodnim područjima srednje Europe (v. Brgles 2015: 206–207).

Dokument se sastoji od 76 stranica, odnosno 19 ušivenih araka. Rukopis je u dobru stanju, a rubovi listova tek su djelomično istrošeni te se zapisi lako čitaju. Popisivač se nije služio velikim brojem suspenzija, kontrakcija i ligatura, a one se najčešće nalaze uz ženska osobna imena (*rcta = relicta*) te uz imena plemića (*dnus = dominus, rdus = reverendus i dna = domina*). Skraćeno su bilježena i neka osobna imena, poput *Math:* (= *Matheas*), *Georg:* (= *Georgius*).

Iako u popisu nisu bilježeni podatci o podložničkim obvezama, ipak uz imenske formule pojedinih podložnika postoje različite bilješke. Najčešće je riječ o podacima kojima se upozorava na to da je vlasnica pojedine podložničke sesije udovica (*relicta*). Rjeđe su bilježeni podatci o društvenome i gospodarskome položaju, uglavnom podređenih pojedinaca – podvoraca – koji nisu živjeli u vlastitoj kući. Zabilježeno je i nekoliko sluga u dvoru nižih plemića Vojkovića (npr. *Iwycza ser-vitor Uoykowych*) te kuhar gospodara Gregorijanca.

Naselja u analiziranome vrelo podijeljena su na tri posjeda: donjostubički, gornjostubički i susedgradski.

---

³ Pojam *podložnik* u članku se upotrebljava kao nadređeni pojam za neslobodne stanovnike vlastelinstva: kmetove, želire i kunovnjake.

⁴ Način bilježenja podložnika u takvim popisima podrazumijevao je zapisivanje imenske formule kućedomaćina, odnosno glave kuće, pojedinca koji je bio odgovoran za podmirivanje obveza cijele (proširene) kućne zajednice te za njezinu društvenu i gospodarsku dobrobit.

⁵ Za razliku od ostalih kmetskih i želirskih posjeda, vinograde su seljaci mogli slobodno kupovati i prodavati. Zbog toga te podložnike možemo smatrati vlasnicima vinograda.

Na području donjostubičkoga posjeda, koji je u pojedinim vrelima iz 16. stoljeća bio podijeljen na dvije seoske sučije⁶, u analiziranome vrelu zabilježena je samo jedna sučija (*Iudicatus Also Ztubicza*). Zabilježena su naselja Andraševac, Brezje, Donja Stubica, Hižakovec, Hruševac, Igrišće, Kruhenci (Krušljevo Selo), Kurmanci (Samci), Lepa Ves, Maruševci, Oroslavje, Psarno, Slani Potok, Slatina, Vinterovec i Vučak. Vinogradi su zabilježeni u sljedećim naseljima: Igrišće, Kamenjак, Kapelšćak, Kruhenci, Lepa Ves, Lipovec, Reka, Selnica, Slani Potok, Vinterovec i Vučak.

Na području Gornje Stubice, koja nije pripadala susedgradsko-stubičkomu vlastelinstvu, zabilježena su naselja Gusakovec i Banščica te vinorodne gorice u Dobrim Zdencima, Dubovcu i Šagudovcu.

Susedgradski je posjed podijeljen na četiri seoske sučije: brdovečku, stenjevečku, jablanovečku i puščansku.

U brdovečkoj seoskoj sučiji (*Iudicatus Berdowecz*) popisana su sela Brdovec, Drenje, Ključ, Kraj, Laduč, Opačnik, Otok, Prigorje, Prudnice, Samoborščak, Šenkovec i Trstenik. Zabilježeno je i nekoliko vinograda: Bazalica, Bukovčak, Dolc, Orišje, Tomaševac, Trstenik, Vrbovčak.

U stenjevečkoj sučiji zabilježena su naselja Borčec, Ivanec, Posavje, Stenjevec i Trgovišće te vinorodne gorice Bizek, Dolec, Lisičina i Perjavica.

U vrelu su zabilježena naselja jablanovečke seoske sučije (koja se u preostalim vrelima najčešće nazivaju podgorskom seoskom sučijom): Jablanovec i Jakovlje te vinogradi u Gornjoj Bistri, Jablanovcu, Jakovlju, Psarnom i Strmcu Stubičkome.

Zabilježena su i naselja puščanske seoske sučije: Celine, Dubravica Puščanska, Hruševac i Hrebine Puščanske te vinogradi u Beloj Gorici, Celinama, Dubravi Puščanskoj i Hruševcu.

3. Metodologija i istraživački alati

Analizirano je vrelo registar crkvene desetine⁷. Riječ je o vrsti predstatističkih vrela koja se u istraživanjima najčešće upotrebljavaju zbog bogatstva kvan-

---

⁶ Seoske sučije predstavljaju oblik unutarnje, uvjetno rečeno, administrativne podjele posjeda koja se temelji na geografskim i povijesnim čimbenicima. Obuhvaćale su određen broj naselja te su jamčile određenu (skromnu i ograničenu) razinu podložničke autonomije. Naime, seoski sudac bio je predstavnik podložnika pojedine seoske sučije, tj. birali su ga podložnici, a njihov je izbor odobravao vlastelin. Seoski je sudac imao ograničenu sudbenu vlast i preuzimao je odgovornost za prikupljanje nekih feudalnih daća. Podložnici su smjeli obrađivati polja i vinograde samo unutar svoje seoske sučije.

⁷ Svi popisi crkvene desetine s područja Zagrebačke biskupije čuvaju se u Nadbiskupijskome arhivu u Zagrebu, u fondu *Acta capituli antiqua*. Vrelo o kojemu je ovdje riječ nalazi se u 21. svešku, u kojemu su popisi desetine takozvanoga Glavničkoga desetinskoga kotara.

titativne građe. Katkad se upotrebljava i naziv *serijalni izvori* jer je riječ o dokumentima koji dolaze u serijama (i nude podatke u svojevrsnim serijama odgovora na ista logička pitanja).

U povijesnim znanostima općenito, a posebice u suvremenoj europskoj historiografiji, sve se veća pozornost poklanja kvalitativnim značajkama predstatističkih serijalnih vrela. Kvalitativni pristup, naime, čini takva vrela osobito pogodnima za historijskoantropološka istraživanja te omogućuje usmjeravanje istraživačkoga fokusa na historijsku mikrorazinu. Na taj se način povijesne antroponimijske potvrde mogu upotrijebiti za pronalaženje odgovora na različita pitanja koja su u vezi s rasvjetljivanjem složenih društvenih odnosa u prošlosti. Dobro je poznato da je odabir osobnih imena katkad bio pod snažnim utjecajem vjere. S jedne strane postoje tabuizirana osobna imena, koja se zbog izrazitoga poštovanja prema najvažnijim religijskim osobama nisu upotrebljavala. S druge pak strane veoma često nadijevanje nekih svetačkih imena može se objasniti štovanjem kulta određenoga svetca u pojedinim krajevima i župama. Jedna je od najvažnijih istraživačkih prednosti te vrste vrela mogućnost analize načina nasljeđivanja osobnoga imena u pojedinim obiteljima. Iz nadimaka, pridjevaka i prezimena iščitavamo podatke o svakodnevnome životu, obrtima (*Šoštarić, Fistrić...*), migracijama (*Majdak, Horvat, Vlahović...*), vanjskim značajkama pojedinaca (*Gluhak, Plešić, Malek...*). Drugim riječima, uz pomoć takvih vrela doznajemo o različitim društvenim, kulturnim i gospodarskim značajkama života predindustrijskih ruralnih zajednica. Opisani pristup takvoj građi može biti temelj interdisciplinarnih istraživanja.

Podatci iz opisanoga arhivskog vrela transkribirani su u *Excelov* radni list, u kojemu su strukturirani prema unificiranoj podatkovnoj matrici. Svaki podatkovni niz sadržava sljedeće: osobno ime, pridjevak/prezime, godinu i toponim (koji može biti ime naselja ili pak ime vinograda).

4. Grafijska obilježja

U 16. stoljeću latinična je grafija u Hrvata neujednačena, a tek se 1583. godine Šime Budinić⁸ u svojem djelu *Summa nauka krstjanskoga* sustavnije zauzimao za rješenje dotadašnjih neujednačenosti i nedosljednosti. U popisu koji analiziramo još je vidljiva temeljna značajka toga vremena, a to je da su pisci u kopnenome dijelu Hrvatske ponajviše preuzimali grafijska rješenja iz latinskoga i

---

⁸ Iako se o određenome grafijskom sređivanju može govoriti još u Marka Marulića te Petra Hektorovića, prvim grafijskim reformatorom latiničnoga pisma u nas smatra se zadarski kanonik Šime Budinić potkraj 16. stoljeća (v. Vince 2002: 78–79). Valja imati na umu da su se do vremena nastanka ovoga popisa već počeli razvijati kajkavska književnost i njezin jezik (Ivan Pergošić, Antun Vramec).

mađarskoga, dok su u primorskim krajevima bili pod utjecajem latinske i talijan-ske grafije. Djelomično se čuva izvorno latinsko pisanje, bilo da je riječ o udvo-jenim grafemima (*Anna*) bilo o drugim osobitostima latinskoga izvornika (*Am-brosius, Benedictus*), uz znatan utjecaj mađarske grafije (*Iwrysa, Iagicza, Iagnya, Debelyak, Iürko, Iwray*).

Pritom se za neke foneme popisivač služi dvama ili trima grafijskim rješenji-ma (grafemi *c, ch, cz, czh* za fonem *c*: *Lwcia, Grwbycha, Iagicza, Mylchecz*) te se istim grafemima bilježe po dva ili tri fonema (npr. grafem *y* za foneme *i, j*: *An-drey, Iagycza*; grafem *s* za foneme *s, š, ž*: *Sofia, Tomas, Blasek*; *ch* za foneme *c, č, ć*: *Grwbycha, Ferenchych, Lowrych*).

U tablicama što slijede donosimo primjere otvornika i zatvornika koji su se bi-lježili drukčije nego u suvremenome slovoписu.

bilježenje otvornika		
fonem	grafemi	imenski primjeri
<i>i</i>	<i>i, y, ŷ</i>	<i>Iagycza, Iagicza, Iambrych, Iuan, Iwürycza</i>
<i>u</i>	<i>u, ü, w, w̃</i>	<i>August, Awgusth, Iurek, Iwüryna, Iürko, Polwnka</i>

Tablica 1. Bilježenje otvornika

Slogotvorni fonem *r* bilježi se kao *er*, rjeđe kao *re*, npr. *Gergur, Gergwr, Gre-gacz*.

bilježenje zatvornika		
fonem	grafemi	imenski primjeri
<i>c</i>	<i>c, cz, czh, ch</i>	<i>Lwcia, Iagicza, Iwycza, Grwbycha</i> ; prezime <i>Mylchecz</i> , prezime <i>Lachkowych</i>
<i>č</i>	<i>ch</i>	<i>Ferenchych, Uynchko</i>
<i>ć</i>	<i>ch</i>	<i>Ferenchych, Iwanwsych, Iambrich, Iambrych, Lowrych</i>
<i>ž</i>	<i>g</i>	<i>Guryan, Gwrko</i>
<i>f</i>	<i>f, ph</i>	<i>Filip, Philip, Sofia, Sophia</i>
<i>j</i>	<i>i, y, ŷ</i>	<i>Andrey, Andrej, Iaga, Iambros, Iandrei, Iarney, Iuraj</i>
<i>k</i>	<i>c, k</i>	<i>Iacob, Iaklyn, Marco, Marko</i>
<i>l̥</i>	<i>ly</i>	<i>Debelyak, Mihaly, Myhalyek</i>
<i>ń</i>	<i>ny</i>	<i>Iagnya</i>

s	s, z	<i>Sophia, Zthanko, Zthipan, Ztipan</i>
š	s, ß	<i>Iambrws, Iandras, Iwrysa, Steffan, Stefko, Stepha, Stiphan, Urswlka, Lwcaß</i>
v	u, w, v	<i>Iuan, Iwan, Iwo, Iwycza, Ualent, Valent</i>
ž	s, ß	<i>Blasek, Ialsa, Ialsycza, Nesa, Ialßa</i>

Tablica 2. Bilježenje zatvornika

Popis je sastavila jedna osoba, no kao što je već istaknuto, često su ista imena zapisivana različitim grafijskim rješenjima (primjerice *Iurko, Iürko, Iwrko; Iuan, Iwan; Mihal, Myhal; Gregur, Gregwr*). Iako je riječ o popisu obveznika davanja crkvene desetine, ne može se tvrditi da je popisivač svećenik ili kakav drugi crkveni službenik. Naime, iz povijesnih se vrela zna kako se događalo da skupljanje desetine preuzme koji službenik vlastelinstva ili neki drugi predstavnik administrativne strukture županije ili kraljevstva. Tako izabran popisivač nije, vjerojatno, bio vođen istim načelima kao svećenici pri upisima u matične knjige, nego je nerijetko upisivao upravo onaj imenski lik koji se upotrebljavao u komunikaciji, tj. zapisivao je imena onako kako su mu ih kazivali te kako ih je čuo i znao zabilježiti.

5. Osobna imena

U građi je veći broj muških od ženskih imenskih formula, što je pretkazivo s obzirom na to da je riječ o popisu obveznika crkvene desetine. Nositelj obveze bio je glava obitelji ili kućedomaćin. Najčešće su tu ulogu preuzimali muškarci, ali u popisima crkvene desetine i sličnim arhivskim vrelima (već od posljednje četvrtine 15. stoljeća) zabilježen je i velik broj žena koje su preuzele tu ulogu, a najčešće je riječ o udovicama. One su preuzimale vođenje podložničkoga posjeda najčešće nakon smrti kućedomaćina te su, ovisno o sposobnostima i podršci ukućana, katkad zadržavale tu ulogu godinama.⁹ U ovome je registru zabilježeno 87 udovica.

Život u obiteljskim zajednicama, odnosno kućnim zadrugama, također je imao utjecaja na izbor i lik osobnih imena. Naime, koje god da je načelo nadijevanja imena primjenjivano, a najčešće je riječ o nasljeđivanju prema predcima i rođacima, imenovanju prema kumovima ili pak o nadijevanju imena prema kalendar-skome načelu (Brgles 2015: 281), može se očekivati da će uz osobu koja se zove *Ivan*, novorođenac registriran kao *Iuan/Ioannes* biti nazivan *Ivekom, Ivicom* ili kojim drugim imenom izvedenim iz temeljnoga službenog imena.¹⁰ Podsjetimo da

⁹ Tako, primjerice, u analiziranome popisu nalazimo udovicu Uršulu u selu Borčecu, koja je u tome selu zabilježena i 1581. godine.

¹⁰ Takav primjer također nalazimo uspoređujući popis iz 1581. i 1597. godine. U starijemu po-

je riječ o kraju 16. stoljeća, dakle o vremenu kad su zbog provođenja odluka Tridentuskoga koncila (1545. – 1563.) nadijevana svetačka osobna imena. U popisu su zabilježena samo tri narodna osobna imena, sa samo dvadeset nositelja. Među narodnim su imenima etimološko ime¹¹ *Stanislav* s petnaest nositelja, *Grubiša* s tri i *Vuk* s dvama nositeljima. Osobna imena *Grubiša* i *Vuk* zabilježena su gotovo isključivo u brdovečkoj sučiji, na području najjačega doseljavanja s juga i jugoistoka u 16. st., dok je samo jedan *Vuk* imao vinograd na području Pušće. Polovica nositelja osobnoga imena *Stanislav* zabilježena je u brdovečkoj i pušćanskoj sučiji.

U matične knjige krštenih iz toga kraja (dostupne su nam matične knjige iz sredine 17. stoljeća)¹² gotovo su se beziznimno upisivala imena u latinskome liku, npr. *Franciscus*, *Marcus*, *Lucas*. Često je tako i u drugim vrstama dokumenata, poreznim popisima i sl. Za razliku od njih u ovome su popisu mnoga osobna imena pokraćena ili izvedena, a u manjemu se broju pojavljuju osobna imena u latinskome liku. Tako je, primjerice, etimološko ime *Stjepan* zastupljeno u više od 60 % potvrda likom *Štefan* (*Stephan*), a samo tri nositelja (0,2 %) zabilježena su likom *Stephanus*. Etimološko ime *Juraj* zabilježeno je samo triput (0,1 %) latinskim likom *Georgius*, a mnogo su češće bilježeni likovi *Juraj* (23 %), *Jurek* (22 %) i *Jurko* (18 %).

Kad je riječ o kakvu popisu u koji su uključena osobna imena, pretpostavlja se da je lako utvrditi broj navedenih osobnih imena, no s obzirom na to da je naš popis nastao na kraju 16. stoljeća, kad pravopisa i slovopisa u današnjemu smislu riječi nije bilo, otvara se pitanje koji se zapisi odnose na zasebna imena.

S obzirom na te okolnosti trebalo je donijeti kriterije za utvrđivanje istih/različitih imena, a oni su sljedeći:

- različitim se imenima smatraju različite tvorbene i fonološke strukture etimološki istih imena (npr. *Juraj* i *Jurek*, *Štefan* i *Stipan*)
- istim se imenima smatraju etimološki ista imena s različitim grafijskim rješenjima za isti fonem (npr. *Mattia* i *Matia*).

Etimološki ista imena koja se međusobno razlikuju fonološki ili tvorbeno (npr. *Juraj*, *Jurij*, *Jurica*, *Jurek*, *Juro*) nazivamo *varijantnim imenima* (usp. Frančić 2014).

Prema navedenim kriterijima u popisu je utvrđeno 168 muških (za 2124 nositelja) i 41 žensko varijantno ime (za 139 nositeljica), tj. 45 muških etimoloških i 19

---

pisu na području Stenjevca nalazimo Ivana (Ioannes) Francekovića, a u mlađemu vrelu njegova potomka Iveka Francekovića, kao vlasnika vinograda na Bizeku.

¹¹ Naziv *etimološko ime* odnosi se na sva imena s istom etimologijom. Frančić (2014: 143) upotrebljava naziv *etimologijski ista imena*.

¹² Matična knjiga krštenih i vjenčanih u Župi Brdovec, HDA, MK 81. Obradbu građe iz matične knjige krštenih vidi u Brgles (2015: 280–281, 288–290).

ženskih etimoloških imena. Među njima su i imena za koja ne možemo pretpostaviti kakav je lik bio u upotrebi jer su zapisana latinskim jezikom ili „na latinsku”, npr. *Ambrosius, Andreas, Benedictus, Georgius, Gorgius, Gregorius, Ioanes, Iones, Iones, Ioan, Margaretha, Mattheas, Michael, Stephanus*.

etimološko ime	varijantno ime	zapis	broj nositelja
Albert	Bert	<i>Bert, Berth</i>	3
Ambroz	? ¹³	<i>Ambrosius</i>	1
	Ambroš	<i>Ambros</i>	1
	Jambrek	<i>Iambrek</i>	19
	Jambrić	<i>Iambrich, Iambrych</i>	2
	Jambroš	<i>Iambros</i>	2
	Jambruš	<i>Iambrws</i>	3
	Jamreš	<i>Iamres</i>	1
Andrija	?	<i>Andreas</i>	8
	Andre	<i>Andre</i>	7
	Andrej	<i>Andrey, Andrei</i>	3
	Jander	<i>Iander</i>	1
	Jandraš	<i>Iandras</i>	1
	Jandre	<i>Iandre</i>	58
	Jandreaš	<i>Iandreas</i>	1
	Jandrej	<i>Iandrei</i>	2
	Jandruš	<i>Iandrws</i>	1
Antun	Antol	<i>Antol</i>	1
	Jantol	<i>Ianthol, Iantol</i>	24
	Jatol	<i>Iatol</i>	1
August	August	<i>August, Awgusth</i>	3
Bartolomej	Bariša	<i>Barysa</i>	2
	Bartol	<i>Barthol, Bartol</i>	9
	Bartolić	<i>Bartholych</i>	2
	Jarne	<i>Iarne</i>	5
	Jarnež	<i>Iarney</i>	2

¹³ Znak upitnika bilježimo uz zapise prema kojima ne možemo sa sigurnošću odrediti varijantno ime.

Benedikt	?	<i>Benedictus</i>	3
	Bede	<i>Bede</i>	1
	Bedek	<i>Bedek</i>	5
	Benček	<i>Bencek</i>	1
	Benedik	<i>Benedik, Benedic, Bedyk</i>	9
	Benko	<i>Benko</i>	8
Bernard	Bernard	<i>Bernard</i>	1
Blaž	Blaž	<i>Blas</i>	49
	Blažek	<i>Blasek</i>	1
Dioniz	Dijaneš	<i>Dyanes</i>	1
Emerik	Jembrih	<i>Iembrih, Iembryh</i>	8
	Jemiršak	<i>Iemyrsak</i>	1
	Jemrih	<i>Iemrih, Iemryh</i>	2
Fabijan	Fabek	<i>Fabek</i>	6
	Fabijan	<i>Fabian, Fabyan</i>	12
Filip	Filip	<i>Filip, Fylyp, Philip, Philyp, Philyph, Phylp</i>	6
	?	<i>Philyphws, Phylp</i>	2
Franjo	Ferenc	<i>Ferencz, Ferenacz</i>	6
	Ferenčić	<i>Ferenchych</i>	1
	Francina	<i>Franczyna</i>	1
	Franko	<i>Franko</i>	1
Gal	Gal	<i>Gal</i>	1
Gašpar	Gašpar	<i>Gaspar</i>	19
Gregur	?	<i>Gregorius</i>	2
	Gregor	<i>Gregor</i>	2
	Gregur	<i>Gregwr, Gregur</i>	109
	Grgac	<i>Gregacz</i>	1
	Grgur	<i>Gergur, Gergwr</i>	4
Grub-	Grubica	<i>Grwbycha</i>	1
	Grubiša	<i>Grwbisa</i>	2
Ivan	?	<i>Ioan</i>	2

	?	<i>Ioanes, Ioannes, Iones</i>	10
	Ivan	<i>Iwan, Iuan</i>	180
	Ivanac	<i>Iwanacz</i>	1
	Ivanec	<i>Iwanecz, Iwanech</i>	5
	Ivanić	<i>Iwanych</i>	1
	Ivanuš	<i>Iwanus</i>	4
	Ivanušić	<i>Iwanwsych</i>	1
	Ivek	<i>Iwek</i>	22
	Ivica	<i>Iwycza</i>	2
	Ivo	<i>Iwo</i>	1
	Janko	<i>Ianko</i>	3
	Janše	<i>Ianse</i>	3
	Januš	<i>Ianus</i>	3
Jakob	Jaklin	<i>Iaklyn</i>	2
	Jakob	<i>Iacob</i>	29
	Jakop	<i>Iacop</i>	2
Juraj	?	<i>Gorgius</i>	1
	?	<i>Georgius, Georgyws</i>	3
	Đurjan	<i>Guryan</i>	1
	Đurko	<i>Gwrko</i>	1
	Jurac	<i>Iuracz</i>	1
	Juraj	<i>Iwray, Iuray</i>	58
	Jure	<i>Jure</i>	4
	Jurek	<i>Iwrek, Iurek</i>	58
	Jurgo	<i>Iwrgo</i>	1
	Jurica	<i>Iwrycza, Iurycza</i>	21
	Juri	<i>Iwrÿ</i>	25
	Juriko	<i>Iwryko</i>	1
	Jurina	<i>Iwrina, Iwryna</i>	8
	Juriša	<i>Iwrysa</i>	2
	Jurjan	<i>Iuryan</i>	1
	Jurko	<i>Iwrko, Iurko, Iürko</i>	51

	Juro	<i>Iwro, Iuro, Iüro</i>	6
Kirin	Kirin	<i>Chirin, Kyryn</i>	5
Kristofor	Krištof	<i>Christof</i>	3
Kuzma	Kuzmina	<i>Kwzmyna</i>	2
Leonard	Lenard	<i>Lenard</i>	1
Lovro	Lovre	<i>Lowre</i>	15
	Lovrek	<i>Lowrek</i>	7
	Lovrenac	<i>Lowrenacz</i>	14
	Lovrenc	<i>Lowrencz</i>	3
	Lovrenec	<i>Lowrenecz</i>	1
	Lovreneš	<i>Lovrenes</i>	1
	Lovrić	<i>Lowrych</i>	1
Luka	Luka	<i>Lwca</i>	1
	Lukač	<i>Lucach, Lukach, Lwcah</i>	9
	Lukaš	<i>Lucas, Lwcas, Lwcaß</i>	37
	Lukica	<i>Lukicza, Lwkycza</i>	3
Marko	Marko	<i>Marco, Marko</i>	54
	?	<i>Marcus, Marcws</i>	2
Martin	Marti ¹⁴	<i>Marthy</i>	1
	Martin	<i>Marthyn, Martin, Martyn</i>	111
	Martinek	<i>Martinek</i>	1
Matej ¹⁵	Mateaš	<i>Mateas, Matteas</i>	2
	Matej	<i>Matei, Matey, Mattei, Mattey</i>	62
	Matejko	<i>Mateyko, Matteyko</i>	2
	?	<i>Mattheas</i>	1
Matija	Matija	<i>Mattia, Matya, Mathya</i>	4
	Matijaš	<i>Mattias, Matthias</i>	79

¹⁴ Kako je riječ o popisu imena navedenih u stupcima bez sintaktičkih odnosa, ovaj zapis ne može se tumačiti kao genitivni imenski lik.

¹⁵ U hrvatskome se jeziku ime apostola i evanđelista, čiji se spomendan slavi 21. rujna, odra-

Matija/Matej	Matan	<i>Mattan</i>	1
	Mate	<i>Matte</i>	1
	Matek	<i>Matek, Mattek</i>	3
	Matko	<i>Matko, Mattko</i>	2
Mihael	?	<i>Michael</i>	1
	Mihal	<i>Mihal, Myhal</i>	140
	Mihalj	<i>Mihaly, Myhaly</i>	35
	Mihaljek	<i>Myhalyek</i>	1
	Mihel	<i>Myhel</i>	1
Nikola	Mikica	<i>Mykycza</i>	1
	Miklec	<i>Myklecz</i>	1
	Miklouš	<i>Myklows</i>	4
	Mikola	<i>Micola</i>	1
	Mikula	<i>Mikula, Mikwla, Mykwla</i>	101
	Mikulec	<i>Mykwlec</i>	1
Pankracije	Pangrc	<i>Pangerch</i>	1
Pavao	Pavel	<i>Pawel</i>	37
	Pavko	<i>Pawko</i>	2
	Pavle	<i>Pawle</i>	1
	Pavlek	<i>Pawlek</i>	1
Petar	Petar	<i>Petar</i>	3
	Peter	<i>Peter, Petter</i>	140
	Petrek	<i>Petrek</i>	3
	Petrica	<i>Petrycza</i>	1
	Petrić	<i>Pethrych, Petrich, Petrych</i>	5
	Petrina	<i>Petrina, Petryna</i>	4
	?	<i>Petrus</i>	1

zilo kao *Matej* (< Matthaues), a ime dvanaestoga apostola, čiji se spomendan slavi 14. svibnja, kao *Matija* (< Mathias). U hrvatskim se krajevima imena tih svetaca često izjednačuju i brkaju te prema njima nastaju ista pokraćena (*Mato, Mate*) i izvedena imena (*Matek, Matko*). Stoga je teško odrediti kojemu etimološkom imenu pripadaju takva varijantna imena (usp. Vulić 2015: 125–141).

Stanislav	Stanak	<i>Ztanak</i>	1
	Stanek	<i>Ztanek, Zthanek</i>	7
	Staniša	<i>Ztanysa, Zthanysa</i>	4
	Stanko	<i>Zthanko</i>	2
Stjepan	?	<i>Stephanus, Sthephanus</i>	18
	Stipan	<i>Zthipan, Zthyphan, Ztipan, Ztiphan</i>	16
	Štefa	<i>Stepha</i>	2
	Štefan	<i>Stefan, Steffan, Stephan</i>	68
	Štefko	<i>Stefko, Stephko</i>	2
	Šteflin	<i>Stephlyn</i>	1
	Štifan	<i>Stiphan</i>	1
Šimun	Šimon ¹⁶	<i>Simon, Symon</i>	29
	Šimun	<i>Symwn</i>	1
Toma	Tomaš	<i>Tomas</i>	69
	Tomek	<i>Tomek</i>	7
Urban	Vrban	<i>Uerban, Verban</i>	11
Valentin	Valent	<i>Ualent, Ualenth, Valent</i>	16
Vincent	Vincek	<i>Uyncek, Vincek, Vyncek</i>	6
	Vinčko	<i>Uynchko</i>	1
Vid	Vid	<i>Vyd</i>	1
	Vidak	<i>Uwydak</i>	1
Vuk	Vuk	<i>Uwk, Vük</i>	2

Tablica 3. Etimološka i varijantna muška osobna imena u registru crkvene desetine iz 1597. godine

U građi je samo 0,85 % nositelja imalo narodno ime, a 99,15 % nosilo je ime svećakoga podrijetla. Među 45 etimoloških imena tri su narodna, što je 6,6 % imena, a među 168 varijantnih imena sedam je narodnih, što je 4,16 % od ukupnoga broja imena. No premda s malenim brojem nositelja, narodnim je imenima svojstvena velika varijantnost. Primjerice, za etimološko ime *Vid*, sa samo dva nositelja, potvrđena su dva varijantna imena (*Vid* i *Vidak*), a za etimološko ime *Stanislav*,

¹⁶ Za zapise *Simon*, *Symon* pretpostavljamo da se čitaju kao *Šimon*, a ne kao *Simon*, zato što u današnjim prezimenima iz toga kraja nalazimo samo *Šimec*, *Šimek* (< *Šimon/Šimun*) te *Šimunić*, *Šimunčić*, *Šimunković* (< *Šimun*).

s četrnaest nositelja, potvrđena su četiri varijantna imena (*Stanak, Stanek, Staniša* i *Stanko*).

Među imenima svetačkoga podrijetla, izostavimo li ona zapisana latinski, uočavamo da se najviše varijantnih imena pojavljuje uz etimološko ime *Juraj*, dakle u imenskome gnijezdu najzastupljenijemu u građi (10,3 %): *Juraj, Jurek, Jurko, Jurij, Jurica, Jurina, Juro, Jure, Juriša, Jurjan, Đurko, Jurgo, Juriko, Đurjan* i *Jurac*. Valja istaknuti da je u analiziranome popisu osobno ime *Juraj* najčešće potvrđeno na području pušćanske Župe sv. Jurja.

U načelu varijantnost je veća u etimoloških imena s većim brojem nositelja, npr.: *Ivan, Ivek, Ivanec, Ivanuš, Janko, Janše, Januš, Ivica, Ivanac, Ivanušić, Ivo, Ivanić*, no za pojedina etimološka imena koja nisu među češćima, posvjedočena je veća varijantnost nego za druga koja jesu među češćima, npr. ime *Lovro* ima 42 nositelja (17. mjesto po čestoci) i sedam varijantnih imena *Lovre, Lovrenac, Lovrek, Lovrenc, Lovrenec, Lovrić, Lovreneš*, dok *Mihael* sa 178 nositelja (3. mjesto po čestoci) ima samo četiri varijantna imena: *Mihal, Mihalj, Mihel, Mihaljek*.

Među muškim imenima dvadeset je osobnih imena imalo veći broj nositelja.

redni br.	etimološko ime	br. nositelja	udio u građi
1.	Juraj	242	10,3 %
2.	Ivan	238	10,2 %
3.	Mihael	178	7,6 %
4.	Petar	158	6,8 %
5.	Gregur	115	4,9 %
6.	Martin	113	4,8 %
7.	Nikola	110	4,7 %
8.	Stjepan	107	4,6 %
9.	Andrija	89	3,8 %
10.	Matija	85	3,6 %
11.	Toma	77	3,3 %
12.	Matej	72	3,1 %
13.	Marko	56	2,4 %
14.	Luka	51	2,2 %
15.	Blaž	50	2,1 %
16.	Lovro	42	1,8 %
17.	Pavao	41	1,8 %

18.	Jakob	33	1,4 %
19.	Šimun	29	1,2 %
20.	Ambroz	29	1,2 %

Tablica 4. Najčešća muška etimološka imena u registru crkvene desetine iz 1597. godine

Iz tablice 4 iščitavamo:

- etimološka imena *Juraj* i *Ivan* bila su najčešća imena, a nosilo ih je više od jedne petine muške populacije
- među 20 najčešćih muških osobnih imena nema onih narodnoga podrijetla, već su sva svetačkoga podrijetla
- 61,3 % osoba nosilo je deset najčešćih etimološki istih imena
- 81,8 % osoba nosilo je jedno od dvadeset najčešćih etimološki istih imena.

S obzirom na to da je u popisu višestruko manje žena nego muškaraca (čak 15 puta manje), zabilježeno je četiri puta manje ženskih osobnih imena.

etimološko ime	varijantno ime	zapis	br. nositeljica
Agata	Jaga	<i>Iaga</i>	1
	Jagica	<i>Iagycza, Iagicza</i>	3
Agneza	Janja	<i>Iagnya</i>	1
	Neža	<i>Nesa</i>	1
Katarina	Kata	<i>Catta, Kata, Katta</i>	9
	Katarina	<i>Cataryna, Catharina, Kataryna, Katharina, Kattaryna</i>	5
	Katica	<i>Katticza</i>	1
	Katrina	<i>Kattryna</i>	1
Ana	Ana	<i>Anna</i>	2
	Jana	<i>Ianna, Iana</i>	17
	Janka	<i>Ianka</i>	1
Apolonija	Polunka	<i>Polwnka</i>	1
Barbara	Bara	<i>Bara</i>	2
Klara	Klara	<i>Clara, Khlara, Klara</i>	3
Doroteja	Dora	<i>Dora</i>	14

	Dorica	<i>Dorycza</i>	1
	Dorka	<i>Dorka</i>	1
Elizabeta	Jalža	<i>Ialsa, Ialſa</i>	4
	Jalžica	<i>Jalsycza</i>	1
	Jaža	<i>Jasa</i>	1
Gertruda	Gera	<i>Gera</i>	1
Jelena	?	<i>Elena</i>	9
	Jela	<i>Iela</i>	3
	Jelena	<i>Iellena</i>	1
	Jelica	<i>Ielycza</i>	1
	Jelka	<i>Ielka</i>	2
Lucija	Luca	<i>Lwczza</i>	3
	Lucija	<i>Lwcia, Lwcyza</i>	3
Magdalena	Magda	<i>Magda</i>	3
Margareta	Margareta	<i>Margaretha</i>	1
	Margeta	<i>Margeta, Margetha</i>	15
Marija	Mara	<i>Mara</i>	5
	Mare	<i>Mare</i>	2
	Marica	<i>Marycza</i>	1
Marina	Marina	<i>Marina, Maryna</i>	4
Sofija	Sofija	<i>Sofia, Sophia</i>	3
Stanislava	Stana	<i>Ztana</i>	1
Uršula	Oršela	<i>Orsela</i>	1
	Oršola	<i>Orsola</i>	7
	Uršula	<i>Ursula, Urswła</i>	2
	Uršulka	<i>Urswlka</i>	1

Tablica 5. Etimološka i varijantna ženska osobna imena u registru crkvene desetine iz 1597. godine

Za ženski dio osobnoimenskoga repertoara u popisu karakteristična je manja varijantnost nego za muški dio. Potvrđeno je 19 etimoloških i 41 varijantno ime. Većina žena nosila je ime svetačkoga podrijetla, a samo jedna nositeljica imala je narodno osobno ime – *Stana*.

U građi je najčešće žensko etimološko ime *Ana* (20 nositeljica), a po čestoci slijede *Katarina*, *Doroteja*, *Jelena* i *Margareta* (svako ime po 16 nositeljica).

Za najčešće žensko etimološko ime karakteristična je malena varijantnost, samo tri varijantna imena, a najčešći je udomaćeni lik s prejotacijom – *Jana*, i danas karakterističan za kajkavsko područje, koji nosi 17 od ukupno 20 nositeljica. Među pet najčešćih jest i etimološko ime *Margareta* s najzastupljenijim varijantnim imenom *Margeta*, vjerojatno raširenim pod mađarskim utjecajem.

Premda je među odredbama Tridentskoga koncila i preporuka o nadijevanju svetačkih imena, u nekim se krajevima gotovo u potpunosti izbjegavaju određena imena. Tako, primjerice, vrela iz 15. stoljeća te iz prve polovice 16. stoljeća s proučavanoga područja gotovo da ne spominju osobno ime *Marija*. U analiziranome popisu osobno ime *Marija* zabilježeno je čak osam puta. No, stoljeće nakon toga u matičnoj knjizi Župe sv. Vida u Brdovcu od 1672. do 1715. godine to se ime ponovno uopće ne pojavljuje (usp. Brgles 2015: 276, 278). Te su činjenice u skladu s pretpostavkom da je u tome kraju osobno ime *Marija* bilo tabuizirano te da je u vrijeme snažnijih migracija i dubokih demografskih i društvenih promjena u 16. stoljeću ono na neko vrijeme prestalo biti tabuizirano. Potom je od posljednje četvrtine 17. stoljeća ponovno prevladao stariji model tabuiziranja toga imena.

6. Jezične značajke iščitane iz osobnih imena

6.1. Fonološke značajke

a) refleks jata

U osobnoimenskome korpusu nalazimo potvrde za ekavski (*Štefan*) i ikavski refleks jata (*Stipan*, *Štifan*), a oba su refleksa potvrđena i u pridjevima i nadimcima unutar imenskih formula, npr. ikavski refleks u imenskim formulama *Lenard iz Obrižja*, *Mihal Cistar*, a ekavski refleks u *Ivan Levak* i *Martin Sever*.

Ikavski refleks pojavljuje se gotovo isključivo na području brdovečke i susjednih sučija, odnosno na području najjačega doseljavanja s istoka i jugoistoka u 16. stoljeću. Varijantno ime *Stipan* u građi je zapisano kao *Zthipan/Zthyphan/Ztipan/Ztiphan*, dok je *Štifan* zapisan kao *Stiphan*. Odras *Štifan*, prema dosad proučenim vrelima, potvrđen je u ozaljskome kraju još 1433. te je karakterističan ponajprije za čakavsko područje (usp. Čilaš Šimpraga 2015: 1–22), pa je i njegovu pojavu na ovome području moguće tumačiti kao utjecaj doseljenih čakavaca.

b) nepostojani *a/e*: *Grgac*, *Ivanac*, *Ivanec*, *Jurac*, *Lovrenac*, *Lovrenec*, *Mikulec*

Nepostojani *a* pojavljuje se ponajviše u imenskoj građi iz brdovečke i pušćanske sučije. Kao i kod ikavskoga refleksa jata, riječ je o doseljeničkome utjecaju na starijosjedilački kajkavski govor.

c) prejutacija početnoga *a-*: *Jaga, Jana, Janka, Jandre, Jantol*

Najvećim su dijelom muška etimološka imena *Ambroz, Andrija* i *Antun* te ženska imena *Agata* i *Ana* zabilježena u varijantnim likovima s prejutacijom, no potvrđena su i etimološki ista imena bez prejutacije, npr. *Ambroš, Andrej, Antol* i *Ana*. Prejutacija početnoga *a-* u osobnim imenima jest značajka kajkavskoga narječja, no u slučaju etimološkoga imena *Andrija* ne može se na temelju prejutacije ništa tvrditi o dijalektnoj obilježenosti jer se imena kao što su *Jandre* i *Jandrija* pojavljuju i na udaljenim štokavskim područjima, npr. na području uz rijeku Krku (v. Čilaš Šimpraga 2011: 343).

6.2. Morfološke i tvorbene značajke muških osobnih imena

Muška osobna imena u nominativu završavaju na *-ø* (*Miklouš, Pavel*), *-a* (*Mikula, Štefa*), *-e* (*Bede, Jandre, Jarne, Jure, Lovre*) i *-o* (*Ivo, Marko, Pavko*).

6.2.1. temeljna imena

U popisu dominiraju muška imena u temeljnome liku (92 imena, 1721 nositelj), zatim po čestoci slijede izvedena imena (66 imena, 306 nositelja), dok su podložnici najrjeđe zapisivani pokraćenim imenom (10 imena, 87 nositelja).

Temeljna su imena zapisana u hrvatskome (npr. *Iwan, Mattia/Matya*), manji dio u mađarskome (*Antol, Ferencz*) ili latinskome liku (*Ambrosius, Benedictus*), a uočava se i njemački jezični utjecaj (*Lenard*). Za veći dio imena teško je odrediti jezično posredovanje bez detaljnijih proučavanja njihovih prvih potvrda u dokumentima te izučavanja razloga ulaženja u hrvatski antroponimikon određenim putem. Tako se, primjerice, u imena *Jakob, Peter, Krištof* može pretpostaviti i mađarsko i njemačko jezično posredovanje.

Imena zapisana latinski, za koja se ne može znati u kojemu su se liku upotrebljavala, donosimo u izvornoj grafiji.

*Ambroš, Ambrosius, Andreas, Andrej, Antol*¹⁷, *August, Bartol, Bendik, Benedictus, Benedik, Bernard, Blaž, Dijaneš, Fabijan, Ferenc, Ferenac, Filip, Philyphws/Phylyphus, Gal, Gašpar, Georgius, Grgur, Gorgius, Gregor, Gregorius, Gregur, Jakob, Jakop, Jambroš, Jambruč, Jamreš, Jander, Jandraš, Jandreaš, Jandrej, Jandruč, Jantol, Januš, Jarnej, Jatol, Jembrih, Jemrih, Ioan, Ioannes, Ivan, Juraj, Juri, Kirin, Krištof, Lenard, Lovre, Lovreneš, Lovrenac, Lovrenc, Lovrenec, Lukač, Lucas/Lwcas/Lwcaß, Luka, Marko, Marcus/Marcws, Martin, Marti, Mateaš, Matej, Mattheas, Matija, Matijaš, Michael, Mikola, Mihal, Mihalj, Mikula,*

¹⁷ Ovo je etimološko ime slabo zastupljeno u građi, što svjedoči da kult sv. Antuna, bilo da je riječ o sv. Antunu Pustinjaku ili sv. Antunu Padovanskome, još nije osobito ojačao. Dosadašnja istraživanja pokazuju (v. Čilaš Šimpraga i Ivšić, rad u tisku) da se kult sv. Antuna Padovanskoga osobito počeo širiti u 17. stoljeću. U sva tri varijantna imena (*Antol, Jantol, Jatol*) odražava se mađarski jezični utjecaj.

Mihel, Miklouš, Pangrc, Pavel, Pavle, Petar, Peter, Petrus, Šimon, Stipan, Štefan, Stephanus, Štيفan, Šimun, Tomaš, Valent, Vrban, Vuk, Vid.

6.2.2. izvedena imena

U građi nalazimo 66 muških osobnih imena izvedenih s pomoću petnaest sufiksa (306 nositelja). Najplodnija je tvorba odmilica, osobito s pomoću sufiksa *-ek*. Slabo su plodni sufiksi *-go*, *-jak*, *-še* i *-uš*.

sufiks	br. varijantnih imena	osobna imena	broj nositelja
<i>-ac</i>	3	<i>Grgac, Jurac, Ivanac</i>	3
<i>-ak</i>	2	<i>Vidak, Stanak</i>	2
<i>-an</i>	3	<i>Đurjan, Jurjan, Matan</i>	3
<i>-ec</i>	3	<i>Ivanec, Miklec, Mikulec</i>	7
<i>-ek</i>	16	<i>Bedek, Bencek, Blasek, Fabek, Jambrek, Ivek, Jurek, Lovrek, Martinek, Matek, Mihaljek, Pavlek, Petrek, Tomek, Vincek, Stanek</i>	148
<i>-ica</i>	6	<i>Grubica, Jurica, Ivica, Lukica, Mikica, Petrica</i>	29
<i>-ić</i>	7	<i>Bartolić, Ferenčić, Jambrić, Ivanušić, Ivanić, Lovrić, Petrić</i>	13
<i>-ina</i>	4	<i>Francina, Jurina, Kuzimina, Petrina</i>	15
<i>-iša</i>	4	<i>Bariša, Grubiša, Juriša, Staniša</i>	10
<i>-ko</i>	12	<i>Benko, Franko, Đurko, Janko, Jurko, Juriko, Matejko, Matko, Pavko, Štefko, Vinčko, Stanko</i>	76
<i>-še</i>	1	<i>Janše</i>	3
<i>-uš</i>	1	<i>Ivanuš</i>	4
<i>-jak</i>	1	<i>Jemrišak</i>	1
<i>-go</i>	1	<i>Jurgo</i>	1
<i>-lin</i>	2	<i>Jaklin, Šteflin</i>	3

Tablica 4. Sufiksalna tvorba muških osobnih imena

6.2.3. pokraćena imena

U građi je 10 pokraćenih muških osobnih imena (87 nositelja). Prevladavaju pokraćena dvosložna imena na *-e* (*Andre, Bede, Jandre, Jarne, Jure, Mate*), uz rjeđu pojavu takvih imena na *-o* (*Ivo, Juro*) i *-a* (*Štefa*), a samo jedno pokraćeno ime završava na zatvornik (*Bert*). Pokraćena imena uglavnom imaju malo nositelja, osim imena *Jandre*, koje je nosilo čak 58 osoba. Kako je to ime potvrđeno u različitim područjima obuhvaćenima popisom, potrebna su dodatna istraživanja većega broja vrela da bi se utvrdilo rasprostiranje muških dvosložnih imena na *-e* u Hrvatskoj i eventualno dokazalo da je riječ o utjecaju doseljenika s istoka i jugoistoka.

6.3. Morfološke i tvorbene značajke ženskih osobnih imena

U građi sva ženska osobna imena završavaju na otvornik, i to većina na *-a* te samo nekoliko imena na *-e*.

U neveliku korpusu ženskih osobnih imena dominiraju temeljna imena, a njima je zabilježeno gotovo 54 % nositeljica. No velik je udio žena zapisan s pomoću pokraćenoga imena (27,3 %), a najmanje s pomoću izvedenoga imena (10,14 %).

6.3.1. temeljna imena (16 imena, 75 nositeljica)

Ana, Elena, Jana, Janja, Jelena, Katarina, Katrina, Klara, Lucija, Margareta, Margeta, Marina, Sofija, Oršela, Oršola, Uršula

6.3.2. pokraćena imena (14 imena, 50 nositeljica)

Bara, Dora, Gera, Jaga, Jalža, Jaža, Jela, Luca, Kata, Magda, Mara, Mare, Neža, Stana

Pokraćena imena s vokativnom formom (*Mare*) značajka su i današnjega brdovečkoga antroponimikona te se npr. i danas prema službenim imenima *Katarina* i *Marija* u neslužbenoj komunikaciji upotrebljavaju pokraćena imena *Kate* i *Mare*. Pretpostavljamo da je riječ o utjecaju antroponimijskoga sustava doseljenika, a prostiranje takvih imenskih oblika u Hrvatskoj valjalo bi dodatno istražiti.

6.3.3. izvedena imena (11 imena, 14 nositeljica)

Potvrđeno je izvođenje sufiksima *-ica* i *-ka*.

Ukupno je šest imena (8 nositeljica) sa sufiksom *-ica*: *Dorica, Jagica, Jalžica, Jelica, Katica, Marica*.

Sufiks *-ka* zabilježen je u pet imena (šest nositeljica): *Dorka, Janka, Jelka, Polunka, Uršulka*.

7. Imenske formule

Popis poreznih obveznika službeni je dokument. Da je u to doba postojala svijest o razlici između službenoga i neslužbenoga imenovanja kakva danas postoji, popisivač bi vjerojatno nastojao zapisati službene imenske formule te bi ih nastojao oblikovati prema istome modelu. No kako na istraživanome području u danome društvenom kontekstu službena imenska formula još nije bila stabilna, popisivač je, primjenjujući antroponimijske modele različitih struktura, nastojao postići maksimalan stupanj identifikacije. Zato je uz osobna imena i pridjevke u identifikaciju uključio i apelative koji se odnose na društvenu ulogu nositelja.

Jednorječnom imenskom formulom zabilježena su ukupno 94 podložnika. Veći dio, njih 58, zabilježen je samo osobnim imenom, a neki od tih podložnika zabilježeni su pridjevkom, odnosno antroponimom koji se u drugim vrelima s toga područja pojavljuje kao drugi član dvoimenske formule, primjerice *Brglec*, *Bosner*, *Debeljak*. Neki od tih antroponima u to su doba već prava prezimena, a neki su pridjevci koji će se poslije ustaliti kao prezimena (primjerice *Hrvojić*, *Lacković*, *Medved*, *Španec*, *Picman*, *Radinović*, *Škrinarić*, *Svekar*). Bitan udio u skupini jednorječnih imenskih formula čine „ženska prezimena” (v. Putanec 1968: 48), tj. imena izvedena od muških osobnih imena, nadimaka, pridjevaka ili prezimena (*Bartolovica*, *Črnikovica*, *Debiševića*, *Kurtinka*, *Žitkovička*, *Spasinka*, *Šimunička*, *Valetićka*, *Višnjička*).

7.1. Imenske formule za muškarce

U popisu nema dvostrukih osobnih imena, a podložnici su zapisivani jednorječnom, dvorječnom, trorječnom, četverorječnom ili peterorječnom imenskom formulom.

7.1.1. jednorječna imenska formula

Jurko, *Grubiša*, *Ivanec*, *Ivanuš*, *Lovrenac*, *Lovrenec*, *Lukica*, *Marko*, *Matejko*, *Bartolić*, *Ferenčić*, *Ivanušić*, *Lovrić*...

Većinom se jednorječne imenske formule sastoje od osobnoga imena, no za dio njih može se pomišljati da je riječ o patronimskim pridjevcima na *-ac/-ec*, *-ić*. *Ivanec*, *Lovrenac*, *Ferenčić*, *Lovrić*.

7.1.2. dvorječna imenska formula

U građi su podložnici najčešće navedeni s pomoću dvorječne imenske formule, no takve se formule razlikuju po leksičkome karakteru svojih sastavnica.

7.1.2.a. osobno ime + prezime/pridjevak

*Jambroš Kolarić*¹⁸, *Jambrek Pecek*, *Jandre Krapinski*, *Jandre Mlekan*

Za neke je članove dvorječne imenske formule teško kazati jesu li bila prezimena jer dosadašnjim istraživanjima nije utvrđena njihova nepromjenjivost, nasljednost i kontinuitet, npr. *Krapinski*, *Lačen*, *Mlekan*, no mnogi takvi antroponimi i danas postoje kao prezimena u brdovečkome ili širemu hrvatskom području, npr. *Kolarić*.

Što se tiče sintaktičkih značajki, valja istaknuti da u imenskoj formuli sastavljenoj od osobnoga imena te prezimena ili pridjevka osobno ime uvijek dolazi na prvome mjestu, npr. *Pavel Bartolić*, *Jambrić Blažeković*, *Jakob Družić*, *Štefan Filipčić*, *Jambroš Kolarić*, *Jandre Krapinski*, *Valent Krapinski*, *Stipan Križanić*, *Ivan Novosel*.

7.1.2.b. osobno ime + osobni nadimak

Za dio dvorječnih imenskih formula može se pretpostaviti da je riječ o strukturi osobno ime + osobni nadimak, npr. *Marko Slipi*, *Marko Lovac*, *Lovrenac Sirotko*, *Lovrek Mudrec*, *Ivan Rusan*, *Ivan Lokva*, *Ivan Hladan*, *Matijaš Slatki*, *Matija Pankrt*, *Mihalj Pajdaš*, *Peter Špan*, ali za mnoge imenske formule ne može se sa sigurnošću reći je li drugi imenski član nadimak, etnik, oznaka zanimanja ili prezime, a riječ je o antroponimima kao što su *Cigan*, *Vlah*, *Medved*, *Pop*, *Sedlar*, *Tkalec*.

7.1.2.c. osobno ime / patronim + apelativ

Gašpar Otrok, *Mihal Otrok*, *Ivanić hospes* (< *hospes* 'gost, došljak'), *Podvorec Krajačić*...

U takvim zapisima podložnika apelativi su nerijetko zapisani latinski, što je još jedna potvrda nestabilnosti takvih imenskih formula. Stoga se te zapise samo uvjetno može smatrati imenskim formulama, a preciznije ih je nazivati imensko-apelativnim svezama.

Imensko-apelativne sveze *Gašpar Otrok*¹⁹, *Mihal Otrok* podsjećaju na rimske imenske formule poput *Lucipor* 'Lucijev rob' pa je apelativ 'otrok' funkcijski usporediv s latinskim *puer*, koji se kao sufiks *-por* (< *puer* 'dečko') pojavljuje u imena služinčadi motiviranih imenom gospodara. No u našem vrelu imenica *otrok* ne dolazi uz ime gospodara, već uz ime sluge. Na temelju ostalih imenskih formula uviđa se da su u pojedinim bogatijim kmetskim domaćinstvima postojali pomoćnici te da za takve pojedince postoje različiti nazivi – *hospes*, *otrok*, *podvorec*, *kmet* (npr. *Jurek kmet Juraja Jelečića*).

---

¹⁸ Možda je ista osoba kao Ambrosius Kolar; obojica su iz Borčeca.

¹⁹ U radu smo zadržali bilježenje početnoga velikog i malog slova u apelativima prema zapisu u vrelu.

7.1.3. trorječna imenska formula

Manji broj trorječnih imenskih formula sastoji se od triju imenskih sastavnica, a veći dio njih sadržava apelative, koji su nerijetko na latinskome jeziku:

Blaž Kate Klopočice, Blaž collonus eiusdem, Gašpar Podvorec eiudem, Jurina Matijev sin, Ivica servitor Vojković, Jurica filius plebani, Jurko podvorec Miha-lja, Lenard iz Obrižja, Matej sin Krištefof, Matej Kralju sin, Cigan podvorec eiusdem, Petrić špan faravski, Peter tast Poprdev.

7.1.4. četverorječna imenska formula

Četverorječne imenske formule sadržavaju barem jednu apelativnu sastavnicu, a ona najčešće iskazuje odnos pripadnosti, tj. takvim se imenskim formulama pojedinac identificira s pomoću osobnoga imena, društvene uloge i pripadnosti kojemu gospodaru ili obitelji:

Gašpar podvorec Jurja Selačića, Jurek kmet Juraja Jelečića, Ivan Čepković aliter Toneković, Jurko cocus Domini Greguranci, Martin Kranca Petra sin.

7.1.5. peterorječna imenska formula

U imenovanju manjega broja poreznih obveznika popisivač se poslužio peterorječnom formulom, tj. imensko-apelativnom svezom, npr. *Marthyn Pawychyn alius podworech Dwgan.*

Na temelju utvrđenih imenskih formula može se zaključiti da, premda prevladava dvorječno imenovanje, za muškarce još nije bila ustaljena osobnoimensko-prezimenska formula te da je riječ o razdoblju u kojemu nastaju prezimena koja se čuvaju i danas (npr. *Golubić, Katušić, Ključarić, Krupljanić, Kuharić, Novak*). No formiranje prezimenskoga sustava još nije završeno, štoviše ono je u to doba bilo u snažnome previranju.

7.2. Imenske formule za žene

Kako je u popisu petnaest puta manje žena nositeljica poreznih obveza, a istodobno je tipova imenskih formula za žene više nego za muškarce, jasno je da je razvoj tih formula u samome začetku.

7.2.1. jednorječna imenska formula

7.2.1.a. samo osobno ime (rijetko)

Elena, Jagica, Lucija, Margeta, Oršola

7.2.1.b. samo „žensko prezime”

Fabijanica, Petrićevka, Spasinka, Višnjicka

7.2.2. dvorječna imenska formula

Među ovim imenskim formulama dvije su skupine: imenske formule s dvjema imenskim sastavnicama te imensko-apelativne sveze.

7.2.2.1. U skupini s objema imenskim sastavnicama dvije su podskupine.

7.2.2.1.a. osobno ime + „žensko prezime” (dominira)

Jelica Banica, Dora Horvatica, Jana Horvatica, Stana Horvatica, Jana Ilička, Katarina Kotermanka, Jana Kožićka, Dora Kruhopenka, Mare Kuševka, Jana Majdača, Jagica Malekovička, Mara Štefulička, Jana Reparička, Ana Krajačica, Dora Ogulinka, Jana Pavlička, Jana Pušićka, Ana Pušićka, Sofija Dreškovića, Janka Tucmanka, Jalža Vukovica, Margeta Zlatkovička

Žensko prezime ima imeničku strukturu i izvodi se od muževa osobnog imena, nadimka ili prezimena sufiksima *-ica* (*Horvatica, Krajačica, Vukovica*), *-ja* (*Majdača*), *-ka* (*Malekovička, Štefulička*).

7.2.2.1.b. osobno ime + prezime

Jana Blažeković, Kata Breščić, Dora Cezarić, Luca Fabijanković, Oršola Herceg, Jana Horvat, Margeta Juranić, Jela Kezinec, Margeta Košutić, Elena Krajačić, Sofija Lončarić, Dora Lovrek, Jalžica Mikulić, Jalža Šafran, Jana Tolvajić, Bara Vlahović

7.2.2.2. U skupini dvorječnih imensko-apelativnih sveza četiri su podskupine.

7.2.2.2.a. osobno ime + *relicta*

Jaga relicta, Jagica relicta, Janja relicta, Jana relicta, Bara relicta, Kata relicta, Katarina relicta, Katrina relicta, Lucija relicta, Margeta relicta, Mara relicta, Marina relicta, Sofija relicta, Oršola relicta

7.2.2.2.b. „žensko prezime” + *relicta*

Lubenačka relicta, Žitkovička relicta, Bartolovica relicta, Brezica relicta, Debiševićka relicta, Valetička relicta, Dijakovica relicta, Tomaškovica relicta

7.2.2.2.c. *udova* + osobno ime / „žensko prezime”

Oršela Udova; Udova Cibetka

7.2.2.2.d. osobno ime + *divojka*

Jela Divojka

Apelativ *divojka* odnosi se na društveni položaj nositeljice kao i apelativ *otrok*.

7.2.3. trorječna imenska formula

7.2.3.1. osobno ime + G prezimena / osobnoga imena muža + *relicta*

Margeta Jureka relicta, Klara Ivankovića relicta

7.2.3.2. osobno ime + prezime + *relicta*

Dora Lovrek relicta, Margeta Juranić relicta

7.2.3.3. osobno ime + žensko prezime + *relicta*

Kata Fabijanica relicta

7.2.3.4. osobno ime + *filia* + „žensko prezime”

Marina filia Trgovica

7.2.3.5. ostalo

Klara Lukačeva sina

Žene se najčešće imenuju dvorječnom formulom sa strukturom osobno ime + „žensko prezime”, no pojavljuju se i formule osobno ime + prezime ili patronim. Teško je bez praćenja više vrela utvrditi je li riječ o prezimenima ili patronimskim pridjevcima.

8. Zaključak

Proučavani registar crkvene desetine iz 1597. godine bogato je onomastičko vrelo u koji je upisano 2348 poreznih obveznika. Vrelo je jedinstveno po tome što pri zapisivanju poreznih obveznika popisivač nije bilježio službene antroponime u latinskome liku, već je u veliku broju imenskih formula zapisao njihov izvorni hrvatski lik, pa je njegovom analizom moguće utvrditi i tvorbene značajke tadašnjega osobnoimenskog repertoara u tome dijelu Hrvatske. Popis je sastavila jedna osoba, no kako u to doba latinična grafija još nije bila ujednačena, često su ista imena zapisivana različitim grafijskim rješenjima (npr. *Iurko, Iürko, Iwrko; Iuan, Iwan; Mihael, Myhal; Gregur, Gregwr*), koja su ponajviše bila pod utjecajem latinske i mađarske grafije.

Muškarcima upisanima u popis nadjeveno je ukupno 45 etimoloških imena, prema kojima je 168 varijantnih imena. Žene su imenovane s pomoću 19 etimoloških imena, a prema njima se pojavljuje 41 varijantno ime. Najviše varijantnih imena potvrđeno je u imenskome gnijezdu *Juraj*.

Najčešća muška osobna imena, tj. ona s više od 100 nositelja, jesu iz imenskoga gnijezda *Juraj* (242), *Ivan* (238), *Mihael* (178), *Petar* (158), *Grgur* (115), *Martin* (114), *Nikola* (110) i *Stjepan* (107). Udio ženskih osoba, a time i ženskih osobnih imena u građi, višestruko je manji. Među njima najčešća su, s više od deset nosi-

teljica, imena iz imenskoga gnijezda *Ana* (20), *Helena* (17), *Katarina* (16), *Doroteja* (16), *Magareta* (16) i *Uršula* (11).

S obzirom na podrijetlo prevladavaju svetačka imena, što svjedoči o poštovanju odluka Tridentskoga koncila. Izbor najčešćih imena u vezi je s najštovanijim kršćanskim svetcima u tim krajevima (*Juraj, Ivan, Mihael, Petar*) te je npr. osobno ime *Juraj* najčešće potvrđeno u pušćanskoj Župi sv. Jurja.

S obzirom na tvorbenu strukturu u muškome su dijelu antroponimikona najčešća temeljna, rjeđa su izvedena imena, a najrjeđa pokraćena imena. U tvorbi izvedenih imena potvrđeno je 15 sufikasa, a najplodnije je izvođenje sufiksima *-ek* i *-ko*. I u ženskome dijelu antroponimikona prevladavaju temeljna, no češća su pokraćena od izvedenih imena. Potvrđeno je izvođenje sufiksima *-ica* i *-ka*.

Zbog društveno-gospodarskih odnosa i povijesnoga konteksta potkraj 16. stoljeća u građi prevladavaju imenske formule za muškarce, a analiza je pokazala da su one strukturno usustavljene i „razvijenije” od formula kojima su imenovane žene.

Pri bilježenju ženskih osoba prevladavaju imenske formule koje upućuju na položaj žene unutar obiteljske zajednice te na muževo osobno ime, nadimak ili pridjevak. Među ženskim osobnim imenima relativno je često ranije tabuizirano ime *Marija*, koje će, sudeći prema kasnijim vrelima, opet biti tabuizirano, pa je, najvjerojatnije, riječ o utjecaju doseljenika s istoka i jugoistoka na promjenu imenskoga fonda. U analiziranim antroponimima utjecaj novoga stanovništva očituje se i na fonološkoj razini, ponajviše u pojavi ikavskoga refleksa jata te fonema *a* u sufiksu *-ac*, kao kontinuantu staroga glasa *a*.

Osobnoimensko-prezimenska formula još se razvija, a prezimena nisu nepromjenjiva i ustaljena, pa kao sastavnica dvorječne, trorječne, četverorječne i, rjeđe, peterorječne imenske formule nerijetko dolaze apelativi.

U imensko-apelativnim svezama vidljiva je društvena i gospodarska stratifikacija. Tako u popisu nalazimo imena službenika i slugu na području Susedgrada i Donje Stubice. Zabilježeno je ime Ivica, sluga plemićke obitelji Vojkovića (*Iwycza servitor Uoykowych*), kuhara u kuriji obitelji Gregorijanec (*cocus Domini Greguranczy*), Vojkovićeve špana, odnosno nadglednika vlastelinstva (*spanus Voykowych*). Jasnje je naznačen i različit ekonomski položaj podložnika. Kako je riječ o u to doba gospodarski prosperitetnome području, neki od podložnika imali su velike posjede te su u svojim kućama također držali pomoćnike, slugu i „goste” (*Petrus servitor Lirkycze*). Juraj Dugan imao je čak dvojicu podvoraca pa su u njegovoj kući zabilježeni Mikula (*Iwray Dwgan, Mykwla podworacz eiusdem*) te Martin Pavičin (*Marthyn Pawychyn alius podworech Dwgan*). Nekoliko podložnika imalo je čak i kmetove; tako je u popisu zabilježen kmet Jurja Jelečića, Jurek (*Iwrek kmeth Juraya Ielechycha*), zatim Blaž, kmet Mikloša Zastavnika

(*Mykłows Zazthawnyk, Blas collonus eiusdem*), te Ivanić „gost” u kući Jureka Trojka (*Iwrek Troyko, Iwanych N: hospes*).

Ovim člankom htjeli smo dati prinos proučavanju hrvatske povijesne antroponimije. Donijeli smo podatke potrebne za utvrđivanje rasprostranjenosti određenih imena u prošlosti, a interpretirana građa mogla bi poslužiti u budućim analizama osobnoimenskoga repertoara u hrvatskim krajevima u ovisnosti o vjerskim, kulturnim, političkim, gospodarskim i jezičnim utjecajima.

Literatura

- ALEBIĆ, TAMARA; IPŠIĆ, IRENA; VRANJEŠ-ŠOLJAN, BOŽENA. 2009. Stanovništvo Drenovaca (1870–1880): predtranzicijsko doba. *Anali Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku*, 47, Dubrovnik, 63–90.
- BERTOŠA, SLAVEN. 2002. *Život i smrt u Puli. Starosjedioci i doseljenici od XVII. do početka XIX. stoljeća*. Pazin: Skupština Udruga Matice hrvatske Istarske županije.
- BOŽIĆ BOGOVIĆ, DUBRAVKA. 2011a. Osobna imena u matičnim knjigama krštenih za naselja Draž i Popovac krajem 18. stoljeća. *Povijesni prilozi*, 40, Zagreb, 177–194.
- BOŽIĆ BOGOVIĆ, DUBRAVKA. 2011b. Osobna imena u matičnoj knjizi krštenih župne matice Luč krajem 18. stoljeća. *Croatica Christiana Periodica*, 68, Zagreb, 59–68.
- BRGLES, BRANIMIR. 2010. Toponimija na području Susedgradskog vlastelinstva u srednjovjekovnim i ranonovovjekovnim izvorima. *Folia onomastica Croatica*, 19, Zagreb, 9–36.
- BRGLES, BRANIMIR. 2011. Povijesne potvrde antroponimije Brdovečkog prigorja u srednjovjekovnim i ranonovovjekovnim vrelima. *Folia onomastica Croatica*, 20, Zagreb, 1–20.
- BRGLES, BRANIMIR. 2015. *Stanovništvo i topografija susedgradsko-stubičkog vlastelinstva (1450. – 1700.)*. Doktorski rad. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- ČILAŠ ŠIMPRAGA, ANKICA. 2011. Muška osobna imena u Promini, *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 37/2, Zagreb, 333–364.
- ČILAŠ ŠIMPRAGA, ANKICA. 2015. Prilog proučavanju odraza svetačkoga imena *Stjepan* u hrvatskoj antroponimiji. *Folia onomastica Croatica*, 24, Zagreb, 1–22.
- ČILAŠ ŠIMPRAGA, ANKICA; IVŠIĆ, DUBRAVKA. *A Contribution to the Study of the Reflections of the Saint's Name Antun in Croatian Anthroponymy*. (rad u tisku)
- HAFIZOVIĆ, FAZILETA (prev.). 2001. *Popis sandžaka Požega 1579. godine*. Osijek: Državni arhiv.

- FRANČIĆ, ANĐELA. 2002. *Međimurska prezimena*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- FRANČIĆ, ANĐELA. 2014. Osobna imena u matičnoj knjizi krštenih uvrštenoj u *Kvaternu kapitula lovranskog. Zbornik Lovranščine*, knjiga 3, Lovran, 137–162.
- ILČEV, STEFAN. 2012. *Rečnik na ličnite i familnite imena u b'lgarite*. Sofija: Izdatelstvo „Iztok-Zapad”.
- JAŠO, MARTA. 2000. Glagoljske matične knjige Kvarnerskog primorja i Istre u Arhivu HAZU. *Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci*, 41–42, Rijeka, 393–402.
- JURAN, KRISTIJAN. 2002. – 2003. Murterske glagoljske matice. *Studia ethnologica Croatica*, 14–15, Zagreb, 213–274.
- KAPOVIĆ, MATE. 2009. Čakavsko i kajkavsko u donjosutlanskoj akcentuaciji (na primjeru govora Drinja). *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 15, Zagreb, 195–209.
- KASER, KARL; GRANDITS, HANNES; GRUBER, SIEGFRIED. 2003. *Popis Like i Krbave 1712. godine. Obitelj, zemljišni posjed i etničnost u jugozapadnoj Hrvatskoj*. Zagreb: Srpsko kulturno društvo Prosvjeta.
- KEBER, JANEZ. 2008. *Leksikon imen*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- KOLAK, ARIJANA; HUŽIAN, VLADIMIR. 2003. Glagoljska matična knjiga krštenih (1667.–1723.) Župe Dobrinj na otoku Krku kao izvor za proučavanje nekih aspekata demografske povijesti. *Povijesni prilozi*, 24, Zagreb, 171–238.
- LADIĆ, ZORAN; BUDEČ, GORAN. 2011. Glagoljska Bilježnica šćitarjevačkog župnika od 1524. do 1526. godine. Prilog proučavanju crkvenog i seoskog života u zagrebačkoj okolici u ranom novom vijeku. *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, 29, Zagreb, 149–189.
- Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske*. 1976. Ur. Putanec, Valentin; Šimunović, Petar. Zagreb: Institut za jezik – Nakladni zavod Matice hrvatske.
- MIHOLOVIĆ, KATICA. 2003. Zbirka matičnih knjiga na području Državnog arhiva u Karlovcu, u: *Inventari za fondove i zbirke*. Karlovac: Državni arhiv u Karlovcu, 103–117.
- PETRIĆ, HRVOJE. 2011. Samobor i okolica u ranome novom vijeku. *Samobor. Zemljopisno-povijesna monografija*. Ur. Feletar, Dragutin. Samobor: Meridijani, 237–321.
- PUTANEC, VALENTIN. 1968. Pavao Vitezović (1652–1713) kao onomastičar – Antroponimija u „Lexicon latino-illyricum”. *Rasprave Instituta za jezik JAZU*, 1, Zagreb, 45–88.
- SKENDEROVIĆ, ROBERT. 2002. *Stanovništvo Požege 1699. – 1781. prema matičnim knjigama*. Magistarski rad. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- STOLAC, DIANA. 2003. Matične knjige – izvor za filološka istraživanja. *Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci*, 41–42, Rijeka, 361–368.
- SUČEVIĆ MEDERAL, KREŠIMIR I DR. 2013. *Mađarsko-hrvatski rječnik*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

- ŠOJAT, ANTUN. 1973. Kajkavski ikavci kraj Sutle. *Rasprave Instituta za jezik JAZU*, 2, Zagreb, 37–44.
- VIGATO, IVICA. 2005. Prezimena u glagoljskim matičnim knjigama umrlih i krštenih otoka Silbe. *Folia onomastica Croatica*, 15, Zagreb, 179–200.
- VINCE, ZLATKO. 2002. *Putovima hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske.
- VLAHOV, DRAŽEN. 2000. Transliteracija knjige matica umrlih parohije sv. Nikole Čudotvorca u Rijeci, 1782.–1860. *Artefakti*, 3, Rijeka, 22–72.
- VLAHOV, DRAŽEN. 2003. *Glagoljski zapisi u knjizi krštenih, vjenčanih i umrlih iz Huma (1618. – 1672.)*. Pazin: Državni arhiv u Pazinu.
- VULIĆ, SANJA. 2015. O hrvatskim pučkim imenima spomendana sv. Matije, apostola, i sv. Mateja, apostola i evanđelista, s etnonomastičkoga stajališta. *Folia onomastica Croatica*, 24, Zagreb, 125–141.
- ZEČEVIĆ, VESNA. 1988. Kajkavski ikavci s gledišta dijalekatskoga kontakta. *Rasprave Instituta za jezik*, 14, Zagreb, 217–231.
- ZEČEVIĆ, VESNA. 1997. – 1998. Kajkavci ikavci u Lijevoj Središkom (fonološki aspekt). *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 23–24, Zagreb, 357–371.
- ZEČEVIĆ, VESNA. 2000. *Hrvatski dijalekti u kontaktu*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

A contribution to the study of 16th century Croatian personal names (from the example of the Susedgrad and Stubica estates)

Summary

This article is committed to the analysis of historical anthroponymic attestations of personal names in the 16th century western Croatian estates of Susedgrad and Stubica, an area which is situated north and west of Mount Medvednica, in the basin of the Sava, Sutla, and Krapina rivers. The authors have conducted a thorough historical and onomastic analysis of the anthroponymic material transcribed from a 1597 church tithe registry. The main goals of the article are to describe the anthroponymic formulas and features of the repertoire of personal names at the end of the 16th century. Special attention was dedicated to the historical context in which the document was created. The analysis shows, as was expected, that some features of social and economical relations are reflected in the structure of anthroponymic formulas. These relations are also the main reason why male anthroponymic formulas are more systematically recorded and generally more developed.

Ključne riječi: povijesna antroponimija, osobna imena, 16. stoljeće, povijesne migracije, društvena povijest, povijesna demografija, Susedgrad, Donja Stubica

Keywords: historical anthroponymy, first names, 16th century, historical migrations, social history, historical demography, Susedgrad, Donja Stubica

